

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

DEPARTAMENT ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH

**Rządowy program na lata 2014-2016
„Bezpieczna i przyjazna szkoła”**

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

- ❖ 28 lipca 2014 r. weszła w życie uchwała Rady Ministrów w sprawie przyjęcia Rządowego programu na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła.”
- ❖ Program jest:
 - kontynuacją Programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, który resort edukacji realizował w latach 2008-2013,
 - skorelowany z Krajowymi Programami z zakresu zdrowia i profilaktyki,
 - oparty na koncepcji profilaktyki pozytywnej, wywodzącej się z nurtu psychologii pozytywnej,
 - narzędziem do wspierania szkół i placówek systemu oświaty w realizacji polityki oświatowej państwa; w 2014/2015 r. pn. *Profilaktyka agresji i przemocy w szkole oraz działań profilaktycznych.*
 - poprzedzony diagnozą problemów środowiska szkolnego w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Koncepcja profilaktyki pozytywnej:

- odkrywanie i wzmacnianie zasobów i potencjału, w tym promowanie pozytywnych umiejętności życiowych dzieci i młodzieży,
- odkrywanie i wzmacnianie zasobów i potencjału środowiska rodzinnego i szkolnego.

Koncepcja profilaktyki zintegrowanej:

- całościowe spojrzenie na różne formy zagrożeń w wieku rozwojowym oraz na kompetencje życiowe, którymi powinien dysponować młody człowiek,
- niepowodzenia szkolne, sięganie o substancje psychoaktywne, agresja, przemoc, wykroczenia, przestępstwa, powinny być traktowane jako różne objawy mające to samo źródło,
- programy profilaktyczne ukierunkowana na zmianę postaw młodzieży nie muszą dotyczyć każdego obszaru z osobna.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Obszar zdrowia psychicznego

Czynniki ryzyka

- przemoc rówieśnicza,
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź ze szkołą,
- niedostateczne kierowanie swoim zachowaniem,
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- niepowodzenia szkolne,
- brak wsparcia ze strony rodziców,

Czynniki chroniące

- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat szkoły,
- prospołecznie nastawiona grupa,
- wymaganie od ucznia odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- okazje do przeżywania sukcesów i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany sprzeciw szkoły dla przemocy,
- monitorowanie przez rodziców czasu spędzanego przez dziecko wieczorem poza domem,
- wsparcie emocjonalne mamy, dobry kontakt z tatą, dobry kontakt ze starszym rodzeństwem,

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Program kładzie nacisk na:

- kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego,
- rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli,
- przebudowę relacji interpersonalnych w szkole,
- ograniczenie do minimum środków restrykcyjnych na rzecz rozwijania u uczniów umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych,
- przeciwdziałanie agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy, uzależnieniom,
- kształtowanie postaw akceptujących różnorodność,
- tworzenie warunków dla otwartego dialogu i skutecznej współpracy kadry pedagogicznej z uczniami i ich rodzicami,
- działań rozwijających profilaktykę rówieśniczą i profilaktykę zintegrowaną.

Realizacja powyższych założeń wymaga systematycznych i kompleksowych działań w środowisku szkolnym i lokalnym, budowania koalicji współpracy między różnymi instytucjami.

Jak kształtować zdrowe, wspierające środowisko szkoły ?

W działaniach należy zwrócić uwagę na:

- przekazywanie wartości i norm społecznych,
- budowanie przyjaznego klimatu w klasie i w całej szkole;
- budowanie wspierających relacji między dyrekcją szkoły, a nauczycielami; nauczycielami, uczniami, rodzicami,
- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odmiennych kulturowo i wielojęzycznych,
- kształtowanie umiejętności życiowych u uczniów,
- zwiększanie kompetencji wychowawczych znaczących osób dorosłych: rodziców i nauczycieli,
- wspieranie działań rozwijających zainteresowania, pasje (sport), włączanie i angażowanie uczniów w różne formy aktywności, wolontariat
- budowanie współpracy szkołą, a najbliższym środowiskiem.

Powyższe działania powinny stanowić integralną część programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki oraz powinny być realizowane przez całą społeczność szkoły i placówki przy współpracy z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać ich działania w środowisku lokalnym.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Program jest skierowany do:

- 1) organów prowadzących szkoły i placówki;
- 2) dyrektorów szkół i placówek.

Ostatecznymi odbiorcami są:

- 1) uczniowie i wychowankowie;
- 2) nauczyciele i wychowawcy;
- 3) inni pracownicy szkół i placówek;
- 4) rodzice uczniów i wychowanków lub ich opiekunowie;
- 5) instytucje i podmioty, organizacje pozarządowe które mogą wspierać działania szkoły i placówki w środowisku lokalnym.

Uczestnikami Programu:

są także osoby na co dzień pracujące w szkole i placówce oraz poza szkołą i placówką, które z racji pełnionych funkcji, zadań zawodowych czy ról życiowych pozostają w relacji ze szkołą i placówką oraz mają wpływ na ich codzienne funkcjonowanie, w szczególności rodzice i opiekunowie uczniów lub wychowanków.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach.

Cele szczegółowe:

- *Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki*
- *Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży*
- *Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży*

Rządowy program na lata 2014-2016

„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Cel szczegółowy nr 1:

Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki,

Rekomendowane zadania:

uczniowie/wychowankowie:

- prowadzenie zajęć integrujących w klasach, praca zespołowa,
- upowszechnianie idei akceptacji różnorodności (uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odmiennych kulturowo, językowo, wielojęzycznych, edukacja włączająca uczniów z niepełnosprawnościami),
- upowszechnianie programów edukacyjnych i działań alternatywnych do zachowań ryzykownych, rozwijających umiejętności społeczne uczniów, promowanie wolontariatu,
- angażowanie uczniów w podejmowanie decyzji w szkole, placówce,

nauczyciele/wychowawcy - doskonalenie kompetencji z zakresu :

- budowania pozytywnych relacji z uczniami i rodzicami,
- udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- bezpiecznego funkcjonowania w szkole uczniów, wychowanków oraz prowadzenie edukacji w tym zakresie,

rodzice/opiekunowie

- Doskonalenie kompetencji wychowawczych,
- włączanie rodziców w podejmowanie decyzji w szkole (ważne wydarzenia, realizacja projektów, działania na rzecz tworzenia bezpiecznego środowiska szkoły),

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Cel szczegółowy nr 2:

Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży. W jego realizacji chcemy skupić się na:

1. Profilaktyce agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy.
2. Przeciwdziałaniu używaniu substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków oraz profilaktyce uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.
3. Kształtowaniu umiejętności uczniów i wychowanków w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.
4. Rozwiązywaniu kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów i wychowanków, m.in. związanych z zaniedbywaniem dzieci, a także przemocą w rodzinie.

Rządowy program na lata 2014-2016

„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Ad.2.1.Profilaktyka agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy.

Rekomendowane zadania

Szkoła:

- Opracowanie zbioru zasad, reguł, oczekiwań dotyczących zachowania w szkole i konsekwencji ich nieprzestrzegania - we współpracy z uczniami i ich rodzicami,
- Podtrzymywanie pozytywnych tradycji szkoły, przekazywanie wartości, norm społecznych,
- Procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- Opracowanie zasad współpracy z policją lub strażą miejską w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w szkole i na terenie szkoły.

Uczniowie:

- Edukacja prawna uczniów, konsekwencje stosowania różnych form przemocy,
- Programy profilaktyczne: rozwiązywanie konfliktów, mediacje, negocjacje, w tym programy rówieśnicze (koleżeńska pomoc w nauce, rówieśniczy doradca, mediatorzy), programy profilaktyki wskazującej dla uczniów z utrwalonymi zachowaniami agresywnymi.

Nauczyciele/wychowawcy/rodzice/opiekunowie:

- Podnoszenie wiedzy, umiejętności dotyczących podejmowania właściwych/konstruktywnych zachowań w sytuacjach agresji, przemocy, aby nie utrwalać zachowań nieakceptowanych,
- Spotkania warsztatowe dotyczące Programu Szkolna Interwencja Profilaktyczna,
- Edukacja prawna.

Rządowy program na lata 2014-2016

„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Ad. 2.2. Przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków oraz profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.

Rekomendowane zadania

Szkoła:

1. Monitorowanie rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych,
2. Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, wskazującej, selektywnej),
3. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
4. Opracowanie procedur postępowania w sytuacjach związanych z substancjami psychoaktywnymi,
5. Współpraca z gminą w sprawie realizacji zadań z zakresu profilaktyki narkomanii zawartych w KPPN oraz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.

Uczniowie:

1. Realizacja rekomendowanych programów,
2. Realizacja edukacji zdrowotnej, edukacja prawna, zajęcia pozalekcyjne.

Nauczyciele/wychowawcy/rodzice/opiekunowie:

1. Podnoszenie wiedzy, umiejętności dotyczących realizacji rekomendowanych programów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, ratingu gier komputerowych.
2. Przygotowanie do wdrażania interwencji, współpracy z rodzicami i instytucjami, które świadczą specjalistyczną pomoc,

Ad.2.3. Kształtowaniu umiejętności uczniów i wychowanków w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.

Rekomendowane zadania

Szkoła:

1. Upowszechnianie materiałów edukacyjnych na temat bezpiecznego korzystania z nowych mediów.
2. Realizacja programów profilaktycznych dotyczących zagrożeń przestrzeni medialnej oraz sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia.
3. Upowszechnianie informacji o punktach konsultacyjnych i liniach pomocowych dla uczniów i wychowanków, w których można zgłaszać przypadki niebezpiecznych zdarzeń w Internecie.
4. Poszerzenie współpracy z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły lub placówki na rzecz prawidłowego funkcjonowania uczniów i wychowanków w środowisku cyfrowym.

Uczniowie:

Edukacja prawna, programy, warsztaty profilaktyczne, materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące zagrożeń przestrzeni medialnej oraz sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia.

Nauczyciele/wychowawcy/rodzice/opiekunowie:

1. Opracowanie i upowszechnianie materiałów metodycznych dla nauczycieli/wychowawców dotyczących bezpiecznego korzystania przez uczniów z nowych mediów.
2. Współpraca z rodzicami uczniów i wychowanków w zakresie bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez ich dzieci.
3. Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych dla rodziców dotyczących bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów i wychowanków.

Ad.4.Rozwiązywaniu kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów i wychowanków, m.in. związanych z zaniedbywaniem dzieci, a także przemocą w rodzinie

Rekomendowane zadania

Szkoła:

- 1) Monitorowanie sytuacji uczniów i wychowanków związanej z wyjazdem rodziców za granicę w celach zarobkowych i udzielanie im różnych form wsparcia w zakresie rozwoju emocjonalnego, poznawczego i społecznego;
- 2) Uwzględnienie tematyki przeciwdziałania przemocy seksualnej w działalności szkoły i placówki;
- 3) Tworzenie lokalnych sieci wsparcia dla uczniów i wychowanków przeżywających kryzysy rozwojowe i życiowe.

Uczniowie

1. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, działania informacyjno-edukacyjne, uczenie wartości.

Nauczyciele/wychowawcy/rodzice

- 1) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie udzielania pomocy uczniom z problemami rozwojowymi i życiowymi;
- 2) doskonalenie kompetencji nauczycieli oraz dyrektorów szkoły i placówki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania procedury „Niebieskie Karty”;
- 3) udostępnianie rodzicom i opiekunom materiałów informacyjnych i edukacyjnych na tematy związane z kryzysami rozwojowymi i życiowymi dzieci i młodzieży;
- 4) monitorowanie aktywności przedstawicieli oświaty w pracach zespołów interdyscyplinarnych i grupach roboczych w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych;
- 5) uwzględnienie tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie w działalności szkoły i placówek

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Cel szczegółowy nr 3:

Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, m.in. przez:

- kształtowanie prawidłowych nawyków dbania o zdrowie własne i innych osób, kreowanie zdrowego środowiska.
- tworzenie i realizowanie całościowej polityki w zakresie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej w szkole i placówce.
- tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Cel 3. Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

Rekomendowane zadania:

Szkoła:

1. Upowszechnianie i realizacja programów służących promocji zdrowego stylu życia; zdrowego żywienia i aktywności fizycznej; edukacji dla bezpieczeństwa, kreowanie w szkole całościowej polityki dot. zdrowia.
2. Zwiększenie liczby szkół i placówek podejmujących działania na rzecz promocji zdrowia, przystępujących do sieci Szkół Promujących Zdrowie.
3. Monitorowanie dostępności do profilaktycznej opieki zdrowotnej, kształtowanie postaw prozdrowotnych w społeczności szkolnej i w środowisku lokalnym..

Uczniowie:

Aktywny udział w edukacji zdrowotnej, zajęciach wychowania fizycznego, programach profilaktycznych, zajęciach edukacyjnych, warsztatach.

Nauczyciele/wychowawcy/rodzice:

1. Podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki w zakresie realizacji edukacji zdrowotnej, w szczególności zdrowego żywienia oraz zapobiegania zaburzeniom odżywiania; kształtowania zdrowego stylu życia.
2. Opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowego żywienia i aktywności fizycznej, skierowanych do nauczycieli i rodziców;

Koordynatorem Programu jest: *Minister Edukacji Narodowej*

Zespół Koordynujący Program przy Ministrze Edukacji:
W jego skład wchodzi przedstawiciele:

Resorty

- Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
- Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji,
- Ministerstwa Zdrowia,
- Ministerstwa Sportu i Turystyki,
- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Ministerstwa Sprawiedliwości,
- Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,

Inne
podmioty

- Komendy Głównej Policji,
- Głównego Inspektoratu Sanitarnego,
- Agencji Rynku Rolnego,
- Ośrodka Rozwoju Edukacji,

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Zadania Zespołu Koordynującego przy Ministrze Edukacji Narodowej

- Rola opiniodawczo-doradcza wobec Ministra Edukacji Narodowej w zakresie zadań realizowanych w ramach Programu na poziomie centralnym.
- Rekomendowanie skutecznych działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach do umieszczenia w Banku Dobrych Praktyk.
- Ocena efektów działań Programu podejmowanych na poziomie centralnym.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Na poziomie wojewódzkim zadania Programu koordynują: województwie

Zespół Koordynujący pełni rolę opiniodawczo-doradczą.

w jego skład wchodzi przedstawiciele:

kuratora oświaty, wybranych jednostek samorządu terytorialnego, szkół i placówek, poradni psychologiczno-pedagogicznych,

Podmiotów współpracujących ze szkołą i placówką:

Policji, służb sanitarno-epidemiologicznych, podmiotów leczniczych, osób sprawujących profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniem; straży miejskiej lub gminnej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, lokalnych instytucji, przedstawicieli służb społecznych, centrów pomocy rodzinie, ośrodków i punktów interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Zadania wojewódzkiego zespołu koordynującego przy wojewodzie

- pomoc w koordynowaniu w województwie Rządowego programu na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”,
- przygotowywanie dla Wojewody opinii o nasileniu na obszarze województwa problemów i zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w świetle wyników dostępnych badań,
- rekomendowanie wojewodzie priorytetowych zadań do realizacji w projektach,
- dokonywanie formalnej i merytorycznej oceny projektów oraz rekomendowanie wojewodzie najwyższej ocenionych projektów do finansowania lub dofinansowywania,
- dokonywanie oceny sprawozdań końcowych projektów po zakończeniu ich realizacji,
- przedstawienie wojewodzie zbiorczego sprawozdania z realizacji zadań Programu na obszarze województwa, w terminie do dnia 15 marca roku następującego po roku zakończenia realizacji projektów,
- ocenianie efektów działań podejmowanych na poziomie wojewódzkim.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Program ma charakter ramowy.

MEN rekomenduje, aby podczas jego realizacji zawsze mieć na uwadze:

- uwarunkowania lokalne,
- konieczność zdiagnozowania problemu, ustalenia przyczyn jego powstania,
- określenie sposobu rozwiązania,
- wyznaczenia zadań, które pozwolą na wyeliminowanie niekorzystnych zjawisk w perspektywie krótko i długoterminowej.

Ponadto należy:

- brać pod uwagę własne zasoby i możliwości, a także potencjał środowiska lokalnego.
- zadania należy realizować we współpracy z policją szczególnie w sytuacji wykroczeń i przestępstw popełnianych w szkołach i w bezpośrednim sąsiedztwie szkół, ze strażą gminną (miejską) oraz instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły/placówki w środowisku lokalnym.

Rządowy program na lata 2014-2016

„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Finansowanie:

Rezerwa celowa poz. 26 budżetu państwa, w 2014 roku - 6 000 tys. zł. W kolejnych latach środki na ten cel będą planowane w wysokości nie wyższej niż 6 000 tys. zł rocznie.

- Zadania Programu będą finansowane lub dofinansowane w ramach udzielanych dotacji, zakupu usług, realizowane przez:
 - organizacje pozarządowe,
 - jednostki samorządu terytorialnego,
 - podmioty wyłonione w trybie ustawy – Prawo zamówień publicznych.
- Zadanie PaT/E realizowane we współpracy międzyresortowej z MSW i KGP będzie finansowane w oparciu o zwiększenie budżetu MSW.
- Na poziomie centralnym i wojewódzkim ogłaszane są otwarte konkursy ofert.

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Ewaluacja programu realizowana będzie przez:

- Podmioty realizujące projekty zarówno centralnie, jak i w województwach;
- Wojewodów – ocena końcowa w sprawozdaniu z realizacji działań w danym roku kalendarzowym;
- Ministerstwo Edukacji Narodowej:
 - ocena końcowa w sprawozdaniu zbiorczym z realizacji działań w danym roku kalendarzowym centralnie i w województwach;
 - ewaluacja bieżąca, której wyniki zostaną przedstawione w Rocznych Raportach Ewaluacji,
 - ewaluacja końcowa Programu w 2017 roku.

Rządowy program na lata 2014-2016
„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

**Realizacja zadań na poziomie centralnym
w ramach Rządowego programu na lata 2014-2016
„Bezpieczna i przyjazna szkoła” w 2014 r.**

Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

2014/2015/2016 rok:

Realizacja zadania publicznego:

„Prowadzenie przez specjalistów ogólnopolskiej infolinii interwencyjno-informacyjnej dla uczniów, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ich rodziców, nauczycieli oraz innych podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży”.

Zadanie polega na świadczeniu bezpłatnej pomocy telefonicznej i online dla uczniów, nauczycieli, rodziców/opiekunów i podmiotów współpracujących ze szkołą na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed agresją i przemocą.

Osoby korzystające z infolinii mogą liczyć na :

- wsparcie,
- rzetelne informacje z zakresu bezpieczeństwa uczniów,
- pomoc w postaci interwencji w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Ogólnopolska infolinia interwencyjno-informacyjna

- ❖ numer 116 111 oraz świadczenie pomocy online jest udostępniony uczniom, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- ❖ numer 800 100 100 oraz świadczenie pomocy online jest udostępniony rodzicom, nauczycielom oraz przedstawicielom podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Pomoc telefoniczna oraz pomoc online jest świadczona łącznie przez 114 specjalistycznie przygotowanych konsultantów na 10 stanowiskach, w następujący sposób:

- ❖ uczniom pod numerem Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 i online w godz: 12.00 – 22.00 przez 7 dni w tygodniu z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy; w okresie 10.11.2014 r. do 31.12.2016 r.
- ❖ rodzicom, nauczycielom oraz innym profesjonalistom pod nr telefonu 800 100 100 i online w godz. 12.00 – 18.00 od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy; w okresie 10.11.2014 r. do 31.12.2016 r.

Ogólnopolska infolinia interwencyjno-informacyjna

- ❖ **serwisy merytoryczne:** www.116111.pl oraz www.800100100.pl. będą towarzyszyć bezpłatnej pomocy telefonicznej i online .
- Serwisy są nieodłącznym elementem systemu informacyjno-interwencyjnego;
- Powstaną ulotki edukacyjne dla dzieci oraz ulotki informacyjne dla dorosłych;
- Realizacja zadania poddawana będzie bieżącej ewaluacji; tworzone będą analizy miesięczne, kwartalne i roczne dotyczące kontaktów nawiązanych w ramach zadania oraz problemów, z jakimi zgłaszają się osoby korzystające z pomocy.

Ogólnopolska infolinia interwencyjno-informacyjna

Efekty Programu (2014-2016)

1. **Telefon Zaufania 116 111** oraz pomoc online będzie dostępna dla zainteresowanych przez 754 dni pracy; w poszczególnych latach: 2014 r.: 49 dni; 2015 r.: 352 dni; 2016 r.: 353 dni.
2. **W czasie trwania programu Infolinia 800 100 100** oraz pomoc online oferta będzie dostępna dla zainteresowanych przez 539 dni pracy; w poszczególnych latach: 2014 r.: 35 dni; 2015 r.: 252 dni; 2016 r.: 252 dni.
3. **Konsultanci przygotowani są do:**
 - odebrania miesięcznie 7500 połączeń oraz przesłania online 500 odpowiedzi,
 - podjęcia 2400 interwencji miesięcznie.
4. **W czasie trwania programu z serwisów merytorycznych www.116111.pl i www.800100100.pl.** Przewiduje się 634 000 odsłon: w 2014 r.: 34 000; w 2015 r.: 300 000; w 2016 r.: 300 000.
5. **Zostanie przygotowanych łącznie:**
 - 1000 publikacji prasowych na temat programu,
 - 950 000 ulotek edukacyjnych i 50 000 ulotek informacyjnych dla 1mln odbiorców bezpośrednich.

Rządowy program na lata 2014-2016

„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

2014/2015/2016 rok:

Realizacja zadania publicznego:

„Bezpieczna i przyjazna szkoła - ocena szkół i placówek systemu oświaty realizujących politykę ochrony dzieci przed agresją i przemocą”.

Cele programu:

- ❖ zwiększanie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach edukacyjnych, w szczególności przeciwdziałanie krzywdzeniu dzieci zarówno w świecie realnym, jak i w internecie,
- ❖ przeciwdziałanie agresji i przemocy ze strony personelu oraz rówieśników, a także przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- ❖ wprowadzenie w szkole lub placówce systemu oświaty, która zgłosi się do programu stałych mechanizmów polityki ochrony dzieci.

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

Bezpieczna i przyjazna szkoła - ocena szkół i placówek systemu oświaty realizujących politykę ochrony dzieci przed agresją i przemocą

- ❖ W ramach programu zostanie zapewniona oferta edukacyjno-szkoleniowa, która umożliwi podniesienie kompetencji dyrektorom szkół i placówek, nauczycielom, wychowawcom, rodzicom i opiekunom.
- ❖ Realizacja programu uwzględnia również działania skierowane do uczniów polegające na dostarczeniu im wiedzy na temat unikania zagrożeń oraz możliwości uzyskania pomocy i wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych.
- ❖ Program umożliwi wdrożenie międzynarodowych rozwiązań systemowych w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem w szkołach i placówkach systemu oświaty.
- ❖ Ocena placówek edukacyjnych w ramach programu będzie bazowała na następujących standardach:

Standardy

Standard I. Placówka ustanowiła i wprowadziła w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa.

1. Placówka posiada dokument Polityki ochrony dzieci, który uwzględnia:

- procedury zgłaszania podejrzeń oraz podejmowania interwencji, które określają krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony osób obcych, członków rodziny, personelu placówki oraz rówieśników,
- zasady ochrony danych osobowych dziecka, które określają sposób przechowywania i udostępniania informacji o dziecku,
- zasady dostępu dzieci do internetu oraz ochrony dzieci przed szkodliwymi treściami w internecie,
- zasady bezpiecznych relacji personel placówki - dziecko, określające jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z dzieckiem.

Standardy

cd. Standard I

3. Cały personel placówki, w tym wolontariusze oraz praktykanci, znają treść dokumentu Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem.
4. Zapisy zawarte w dokumencie Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązują wszystkich członków personelu placówki, w tym wolontariuszy oraz praktykantów.
5. Dyrekcja placówki wyznaczyła osobę/y odpowiedzialną/e za monitoring realizacji Polityki ochrony dzieci i jej rola oraz zadania są jasno określone.
6. W placówce jest wyznaczona osoba odpowiedzialna za monitoring bezpieczeństwa sieci komputerowej.

Standardy

Standard II. Placówka monitoruje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

1. Rekrutacja pracowników w placówce odbywa się według zasad, które obejmują m. in. ocenę przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzenie ich referencji.
2. Placówka uzyskała informacje z Krajowego Rejestru Karnego o pracownikach (gdy jest to dozwolone przepisami obowiązującego prawa).
3. Wszyscy pracownicy, w tym wolontariusze i stażyści, złożyli oświadczenia dotyczące niekaralności lub toczących się wobec nich postępowań karnych lub dyscyplinarnych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego – w przypadkach, gdy prawo nie zezwala na pozyskanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego.

Standardy

Standard III.

Placówka zapewnia swoim pracownikom edukację w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia.

1. Rozpoczynając pracę w placówce wszyscy członkowie personelu, w tym wolontariusze, stażyści oraz praktykanci przechodzą szkolenie w zakresie ochrony dzieci obejmujące zapoznanie z obowiązującą w placówce Polityką ochrony dzieci.
2. Wszyscy członkowie personelu placówki zostali przeszkoleni w zakresie symptomów krzywdzenia dzieci.
3. Wszyscy członkowie personelu placówki zostali przeszkoleni w zakresie odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji.

Standardy

c.d. Standardu III

4. Wszyscy członkowie personelu placówki zostali przeszkoleni w zakresie procedury "Niebieskie Karty".
5. Pracownicy placówki mają łatwy dostęp do danych kontaktowych lokalnych placówek, które zajmują się ochroną dzieci oraz zapewniają pomoc w nagłych wypadkach (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia).
6. Przynajmniej jeden pedagog/nauczyciel/opiekun został przeszkolony w zakresie metod i narzędzi edukacji dzieci w obszarze ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem oraz bezpieczeństwa w sieci i dysponuje scenariuszami zajęć oraz materiałami edukacyjnymi dla dzieci.
7. Wychowawcy klas zostali przeszkoleni w zakresie zjawiska przemocy rówieśniczej oraz metod i narzędzi działań profilaktycznych oraz interwencyjnych.

Standardy

Standard IV. Placówka oferuje rodzicom edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ochrony ich przed przemocą i wykorzystywaniem.

1. W placówce znajduje się tablica dla rodziców, na której zamieszczane są przydatne informacje na temat:
 - wychowania dzieci bez przemocy,
 - ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem,
 - zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w internecie, ratingu gier komputerowych,
 - możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych,
 - danych kontaktowych placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.
2. Wszyscy rodzice zostali zapoznani z obowiązującą w placówce Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

Standardy

Standard V. Placówka oferuje dzieciom edukację w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.

1. W każdej klasie odbyły się zajęcia na temat praw dziecka, ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem lub są one wpisane w roczny plan pracy każdej klasy.
2. W każdej klasie odbyły się zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej lub są one wpisane w roczny plan pracy klasy.
3. W każdej klasie dzieci zostały poinformowane do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
4. W każdej klasie odbyły się zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w internecie lub są one wpisane w roczny plan pracy klasy.
5. W szkole dostępne są dla dzieci materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w internecie (broszury, ulotki, książki).
6. W szkole wyeksponowane są informacje dla dzieci nt. możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standardy

Standard VI.

Placówka monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci.

1. Przyjęte zasady i realizowane praktyki ochrony dzieci są weryfikowane - przynajmniej raz na rok.
2. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony dzieci szkoła/organizacja konsultuje się z ich rodzicami/opiekunami oraz dziećmi.

Realizacja programu

Etapy realizacji programu:

1. Przeprowadzona zostanie diagnoza potrzeb szkół, spełniania przez nie standardów ochrony dzieci.
2. Na stronie Fundacji zostanie przygotowany portal:
 - placówki z całej Polski będą mogły rejestrować się i uzyskać dostęp do oferty edukacyjnej, narzędzi i przydatnych dokumentów,
3. Prowadzone będą ogólnopolskie działania informacyjno-edukacyjne:
 - ogólnopolska konferencja (1) inaugurująca program,
 - lokalne konferencje (16) informujące o programie i warunkach otrzymania certyfikatu,
 - lokalne pikniki dla dzieci nt. bezpieczeństwa.

Realizacja programu

4. Uruchomiony zostanie proces ciągłej rekrutacji placówek do programu.
5. Na terenie całej Polski prowadzone będą szkolenia dla koordynatorów programu w szkołach nt. polityki i standardów ochrony dzieci oraz szkolenia przygotowujące profesjonalistów do prowadzenia działań edukacyjnych w zakresie praw dziecka i ochrony przed krzywdzeniem dla dzieci, rodziców i innych profesjonalistów.
7. Zbudowana zostanie sieć jednostek wspierających realizację programu, do której zaproszone zostaną instytucje i organizacje pozarządowe z całej Polski mające doświadczenie w podobnych działaniach. Po przygotowaniu (w ramach Studium Przeciwdziałania Krzywdzeniu Dzieci) będą one pełniły rolę lokalnych koordynatorów programu.
8. Certyfikowanie placówek, które spełniają standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

2014/2015 r.

Procedury:

Ministerstwo Edukacji Narodowej we współpracy z Komendą Główną Policji podejmuje prace nad przygotowaniem wystandaryzowanych procedur współpracy szkół i placówek oświatowych z Policją na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, jak również nauczycieli i innych pracowników szkoły lub placówki.

W 2014 roku zostaną zebrane oczekiwania w tym zakresie od dyrektorów szkół, nauczycieli, rodziców oraz uczniów.

Zespół Koordynujący przy Ministrze Edukacji zaopiniuje ostateczny dokument i przedłoży do rekomendacji Ministrowi Edukacji Narodowej w 2015 roku.

Realizacja zadań Programu w 2014 roku

Konferencje:

„Przemoc rówieśnicza – praktyczna profilaktyka”.

Konferencja inauguracyjna Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, część I; Warszawa, dnia 2 października 2014 r.

„Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych”

Konferencja inauguracyjna Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, część II; Warszawa, dnia 5 listopada 2014 r.

„Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej wobec dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole ogólnodostępnej”.

Konferencja inauguracyjna Rządowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, część I; Warszawa, dnia 24 listopada 2014 r.

2014 rok:

Szkolenie liderów profilaktyki

Szkolenie ma na celu przygotowanie liderów profilaktyki do szkolenia kolejnej grupy tj. nauczycieli, wychowawców, rad pedagogicznych w zakresie skutecznego rozwiązywania sytuacji problemowych w szkole, klasie. Szkolenie uwzględniało moduł teoretyczny i moduł poszerzenia repertuaru reakcji nauczyciela o nowe, bardziej efektywne metody wychowawcze i interwencyjne.

Zakres szkolenia obejmowała zagadnienia:

- ❖ Agresja rówieśnicza – przejawy, konsekwencje, mechanizmy ;
- ❖ Wspieranie szkół w poprawie bezpieczeństwa i przeciwdziałaniu agresji ;
- ❖ Agresja rówieśnicza – dzieci i młodzież o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Profilaktyka a Ty/Edukacja

Realizacja w 2014 roku projektu pn. Profilaktyka, a Ty/Edukacja - PaT/E w województwach: wielkopolskim, śląskim i mazowieckim:

- ❖ wielkopolskie – 27-30 października - Poznań
 - ❖ śląskie – 4-7 listopada - Żory
 - ❖ mazowieckie – 9-12 grudnia - Warszawa
- projekt należy do uniwersalnej strategii oddziaływań profilaktycznych aktywizujących twórczo młodzież na rzecz własnego rozwoju i pomocy rówieśnikom, którzy przejawiają zachowania problemowe (kryzys wieku dojrzewania, agresja, przemoc, cyberprzemoc, używanie substancji psychoaktywnych, itp.);
 - w ramach Programu PaT/E szkoleni są animatorzy, m.in. pedagodzy szkolni, nauczyciele, psychologowie, policjanci, instruktorzy placówek kultury, a także placówek wychowania pozaszkolnego. Ich zadaniem jest wspieranie młodzieży w podejmowanych działaniach, a także współpraca z samorządem w celu zapewnienia warunków dla młodzieży do pracy całorocznej;
 - program jest realizowany z zaangażowaniem młodzieżowego wolontariatu i aktywną współpracą z samorządami.

Rządowy program na lata 2014-2016

„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Ośrodek Rozwoju Edukacji ogólnopolska placówka doskonalenia nauczycieli podlegała Ministrowi Edukacji Narodowej we współpracy z ekspertami opracowuje i upowszechnia materiały informacyjne i edukacyjne dla nauczycieli i rodziców z zakresu wychowania i profilaktyki, w tym przeciwdziałania agresji i przemocy.

Na stronie www.ore.edu.pl zostały udostępnione dla uczniów, nauczycieli, rodziców/opiekunów:

- ✓ poradniki,
- ✓ rekomendowane programy profilaktyczne, m. Szkoła dla rodziców i wychowawców,
- ✓ scenariusze lekcji wychowawczych,
- ✓ materiały informacyjne,
- ✓ filmy edukacyjne.

Liczne materiały zostały podlinkowane do strony MEN, zakładki Bezpieczna i przyjazna szkoła.

W ramach Programu zostaną wydane liczne publikacje dla nauczycieli, rodziców/opiekunów.

Rządowy program na lata 2014-2016
„Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Dziękuję za uwagę

Teresa Szopińska-Grodzka
Ministerstwo Edukacji Narodowej
Departament Zwiększania Szans Edukacyjnych

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

